

Hr Jürgen Ligi
Rahandusminister
Rahandusministeerium
Suur-Ameerika 1
10122 TALLINN

Teie 03.12.2024 nr 1.1-26/5393-1

Meie 17.01.2025 nr 6.1-1/9

Arvamuse esitamine käibemaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsuse kohta

Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit (ITL) tänab Rahandusministeeriumit võimaluse eest anda tagasisidet käibemaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsusele (edaspidi: VTK) ja tunnustab e-arvete laialdasemat levikut toetava ning reaalarajamajandust edendava muudatuse algatamise eest. Oleme analüüsinud nimetatud VTK-d ning esitame käesolevaga oma arvamuse ja ettepanekud.

1. ITL toetab ettepanekut kehtestada käibemaksukohustuslaste vahelistele tehingutele masinloetavate arvete (e-arvete) esitamise kohustus

ITL-i hinnangul on VTK-ga kavandatav meede orgaaniliseks ja vajalikuks järgmiseks sammuks 1. juulil 2025 jõustuvale raamatupidamise seaduse muudatusele, mille kohaselt võivad need, kes e-arveid soovivad, nõuda tehingupartnerilt e-arveid. E-arvete kohustuse suunas on mõistlik liikuda samm-sammult, ettevõtteid seejuures informeerides ja toetades. 2025. aasta juulis jõustuva regulatsiooni rakendamine ning sellele järgnev pooleteiseaastane üleminekuperiood enne e-arvete kohustuse jõustumist annab ettevõtetele aega üleminekuks valmistuda ning jõuda 2027. aastaks e-arvete saatmise ja vastuvõtmise võimekuseni. Alates 2030. aasta suvest on e-arved tulenevalt EL käibemaksudirektiivist¹ piiriüleste tehingute puhul Euroopa Liidus kohustuslikud, seega on e-arvetele üleminek piiriüleselt tegutsevate

¹ Digiajastu käibemaksupakett (VAT in Digital Age). Kättesaadav: eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CONSIL:ST_15159_2024_INIT

ettevõtete jaoks niikuinii vajalik. Nagu VTK-s on toodud, siis e-arvete kohustuse suunas on liikunud ja liikumas ka paljud teised Euroopa riigid.

- **E-arvete kasutuselevõtt on oluline efektiivsuskoht ettevõtetele.** Nõustume VTK-s esitatud väitega, et e-arvete kasutuselevõtt vähendab maksukohuslaste jaoks nn „tühitööd“. Raamatupidamine ja aruandlus muutuvad efektiivsemaks, väheneb arvete sisestamisele kuluv aeg, sisestamise vigade arv ning laiemalt ettevõtete halduskoormus. Samuti on e-arvete puhul välistatud olukorrad, kus arve läheb kaduma (nt e-postis spämmi) – ka selliste eluliste probleemide lahendamisele kuluv aeg väheneb oluliselt.
- **ITL-i hinnangul on e-arvete laialdase kasutuselevõtu peamiseks takistuseks ettevõtete seas leviv arvamus/müüt, et see on tehniliselt keeruline ja kulukas.** Seda kinnitavad ka VTK-s esitatud MTA kliendiuuringu tulemused, kus e-arvetele üleminekuks mittevõimalike ettevõtete poolt toodi takistustena muuhulgas välja kulud (tasuline teenus) ja vähesed arvutiteadmised (VTK, lk 9).

Tegelikkuses lõpptarbijat (ettevõtet) keerukas standardite ja tehniliste nüansside maailm ei puuduta – ettevõtja koostab arve täpselt samamoodi nagu igas muus formaadis arve, ta näeb seda sarnasena kui „pdf-arvet“ ning vajutab nupule „saada“. Kui arve saaja on määranud end äriregistris e-arve vastuvõtjaks, liigub see automaatselt e-arvena tema arveldamissüsteemi. Raamatupidamistarkvarades on olemas nii e-arvete saatmise kui ka vastuvõtmise võimalus.

Väikeettevõtete jaoks, kellel arveid on vähe, on olemas tasuta lahendused e-arvete saatmiseks ja vastuvõtmiseks. Tasuta on võimalik vahetada kindel arv dokumente kuus. Selleks, et saada e-arvetest maksimaalne kasu ja dokumendid liiguksid automaatselt ning masinloetavalt raamatupidamisprogrammi, kaasneb umbes 10-eurone kuutasu. Kuid see tähendab ettevõtte jaoks „tühitöö“ olulist vähenemist: ettevõtja ei pea enam manuaalselt dokumente raamatupidajale edastama, raamatupidaja ei pea neid käsitsi sisestama ja hiljem tegelema vigade parandamisega aruannetes/deklaratsioonides. Sellest tuleneva ajavõiduga, sh asjaolu, et raamatupidamisteenus muutub ettevõttele seoses manuaalse töö vähenemisega soodsamaks, kaasneb märkimisväärselt suurem rahaline kasu, kui eelnevalt mainitud kuutasu. Lisaks on e-arve ka kõige kvaliteetsem arveliik, kõrgeima andmete kvaliteedi ja andmete hulgaga. Arve iga infokild jõuab arve saajani, ka detailid, mis manuaalselt sisestades või digiteerides tavaliselt sisestamata jäävad, näiteks tooteinfo.

Näide:

Oleme ITL-is teinud arvutusi, kuidas on e-arvete kasutamine aidanud meie organisatsioonil kulusid kokku hoida. Meie MTÜ on võitnud oluliselt tööaega, kuna arve andmed lähevad automaatselt programmi, neid pole vaja ükshaaval sisestada ega kontrollida. Aastas oleme saavutanud kokkuhoiu raamatupidamisettevõttele makstavast tasust andmete sisestamise ja kontrollimise pealt umbes 1300 eurot. Kui saame üle minna 100% e-arvetele, siis on kokkuhoid veel suurem: ühe e-arve saatmisele kulub hinnanguliselt 1 minut, pdf-arvele ja e-kirja saatmisele 5 minutit. Aastas hoiab sellega olenevalt arvete hulgast kokku vähemalt ühe töönädala jagu tööaega.

Meie teenusepakkuja kuutasu on 9 eurot, sellele lisandub 10 senti arve saatmise ja 15 senti arve vastuvõtmise eest. Costpocketi abil digiteerime kviitungeid ja arveid, mis pole meile masinloetaval kujul saadatud. E-arvete teenuse aastane kogukulu on ITL-ile vähem kui 200 eurot. Meie jaoks on see tasu võrreldes kasuga (ajavõit, täpsus, mugavus) tühine.

- ITL-i hinnangul on üheks ettevõtete vaatest ebamugavaks bürokraatlikuks etapiks e-arvete üleminekul e-arve vastuvõtjana registreerimine Äriregistris. **Teeme ettepaneku luua ettevõtetele mugavam ja kasutajasõbralikum klienditeekond e-arve võimekusest teavitamiseks koostöös RIKiga.** ITL on valmis tegema koostööd riigiga parima lahenduse leidmisel.

2. ITL toetab samm-sammulist üleminekut reaalajas käibemaksu raporteerimisele

Euroopa Liidu Nõukogus 5. novembril 2024. a vastu võetud digiajastu käibemaksupakett (ViDA) toob kaasa e-arvetel põhineva reaalajas digitaalse maksuraporteerimise kohustuse. Liikmesriikide vahelisi ostu- ja müügitehinguid hakatakse automaatselt võrdlema ning sisendkäibemaksu saab maha arvata vaid e-arve alusel. ViDA näeb seda ette kõigi tehingute puhul sõltumata summast (st puudub piirmäär).

Edukas e-arveldusele üleminek on seega oluliseks eelduseks käibedeklareerimise automatiseerimisel ja reaalajas raporteerimisel. Sellest tulenevalt leiame, et **esmajoones tuleks siseriiklikult fookusesse võtta e-arvete kohustuse efektiivne rakendamine**, et oleks võimalik edasi liikuda reaalajas maksuraporteerimise suunas. Leiame, et mitme muudatuse (e-arvete kohustus ja tehingute deklareerimise piirmäära muutmine) samaaegne rakendamine võib osutada ettevõtetele liigselt koormavaks. **ITL-i ettepanek on kavandatava eelnõuga tehingute deklareerimise 1000 euro piirmäära kaotamise muudatust praegu mitte teha, vaid järgmise sammuna. Teeme ettepaneku piirmäära muutmist puudutavad siseriiklikud otsused teha koos ViDA rakendamisega 2030. aastaks.**

Loodame, et ülaltoodud selgitused, näited ja ettepanekud on abiks eelnõu ettevalmistamisel ja leiade võimaluse ITL-i tähelepanekutega arvestamiseks. **Oleme valmis oma seisukohti täiendavalt selgitama ja põhjendama ning palume ITL-i varakult kaasata VTK-le järgneva käibemaksuseaduse muutmise eelnõu menetlusse.**

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Doris Põld
Tegevjuht

Kadri Pungas, kadri.pungas@itl.ee